

השמה ת.ב.

פרוטוקול מספר 30/ד'
מישיבת הוועדה לעניני פנים
שהתקיימה ביום ג', י' בסיון תשי"ט - 16.6.59
בשעה 08.30

משתתפים:

- י. דיפתין - יו"ר
- מ. אונא
- מ. ארם
- ע. איכילוב
- ד. בר-רב-האי
- ע. דגני
- י. ישעיהו
- י. כץ
- ח. לנדאו
- ש. פרלשטיין
- ח. צדוק
- י. רוקח
- י. שופמן

מזמנים:

- שר הפנים י. בר-יהודה
- מר שבו - מנהל משרד הפנים
- מר רוטנברג-משרד הפנים
- מר גוברמן- משרד הפנים
- מר גלס - משרד המשפטים
- מר רוזנטל- משרד המשפטים

סדר-היום:

1. סדר עבודת הוועדה
2. חוק שירותי הכבאות (המסן)
3. חוק לתיקון פקודת העיריות (היטל)
4. תלונת תושבי כפר ג'ת (סעד ונופש) (המסן)

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. דיפתין:

בהתאם להחלטת הוועדה פניתי בשעתו לשר הפנים והצעתי הסדר זמני בענין חוק הרשויות המקלאיות לאור העובדה שהקדמנו את הדין בחוק היטלי סעד ונופש. כן ביקשתי ממנו להודיע לנו על עמדתו הכללית של הממשלה לגבי סדר העדיפויות. על כן קיבלתי מהשר תשובה בה הוא מציין את הסדר הבא: חוק לתיקון פקודת העיריות (היטל סעד ונופש); חוק לתיקון פקודת העיריות - תיקון 17; תיקון 18 (ללא התוספת ה-9 בדבר תקנון הישיבות; ולאחר מכן - חוק התגמולים לראשי העיריות, ולבסוף התוספת ה-9 בתיקון 18. נוסף לכך מבקש השר שהוועדה תקיים שתי ישיבות בשבוע במקום אחר. אשר לחוק הרשויות המקלאיות טוען השר שגם פתרון ביניים לשאלה, כפי שהוצע במכתבי אליו, הוא בעוד ספנותו של שר המקלאיות ולא של שר הפנים.

מכתב שני שקיבלתי - משרד המקלאיות (שגלי) העניתי העתק מכתבי לשר הפנים). שר המקלאיות מודיע שהסדר-ביניים כמוצג במכתב הוא ענין של שר הפנים ולא של שר המקלאיות, ומבקש להחיש את הטיפול בענין.

רוב חברי הוועדה היו בדעה שלא ייתכן לקיים ישיבות נוספות על הישיבות הרגילות של הוועדה, פרט לישיבה אחת מיוחדת ביום ה' בשבוע הבא, שתקיים בת"א ותוקדש לסיכום פרשת תאונות הדרכים.

ועדת הפנים - 16.6.59

היו"ר י. ריפתיין:

בישיבה קודמת הציג ח"כ איכילוב לבחור בוועדת משנה לענין חוק הרשויות החקלאיות. לאחר ששקלתי בדבר, אין מצדי התנגדות לוועדת משנה לענין זה, ואני מציע את חברי הוועדה ארם, איכילוב וישעיהו להיות חברי ועדת המשנה, כשה"כ ישעיהו יהיה היו"ר. אם ועדה זו תסיים את עבודתה תוך הסכם - אני מוכן גם למסור לה יפזי-כוח בשם הוועדה. אם יהיו בה חילוקי דעות - תחזיר את הענין למליאת הוועדה.

ה. לנדאו:

אני מסכים להרכב הוועדה, אבל אני מבקש שגם אם תקבל את החלטותיה פה אחד - יוחזר הענין לוועדה כדי שאברים יוכלו להכניס הסתייגויות.

אני מסכים.

היו"ר י. ריפתיין:

החלטת:

לבחור בוועדת-משנה בת שלושה חברים: ח"כ ישעיהו - יו"ר; וח"כ מ. ארם וע. איכילוב כחברים, לענין חוק הרשויות החקלאיות. ועדת המשנה תביא את הסיכום שתקבל למליאת הוועדה וחברי הוועדה יוכלו להוסיף הסתייגויות.

שר הפנים:

אולי כדאי להעביר לוועדת משנה גם את חוק התגמולין לראשי עיריות.

היו"ר י. ריפתיין:

לאחר שנסיים את הדיון בחוק היטלי סעד ונופ בחליט בטה נדון הלאה.

2. חוק שירותי הכבאות (המסך)

ד. בר-רב-האי:

סיימנו את הדיון בחוק כולו, פרט לסעיף 16, סעיף המימון. למטרה זו הוקמה ועדת משנה מורכבת מה"כ שופמן ואנוכי. ההצעה שמציע אני לפתרון בעיית המימון מורכבת מ-4 סעיפים-משנה. ח"כ שופמן מתנגד להצעתי זו בנקודה בה אני מציע להסמיך את הרשות המקומית להוסיף מס רכוש עבור שירותי הכבאות, בעוד שהוא מציע להסמיך את הרשות המקומית להטיל כל היטל ולא לפרט דוקא "מס רכוש" לצורך זה. נוסף לכך מציע ח"כ סעיף משנה 5, שלו אני מתנגד.

הצעתי אני אומרת אפוא:

"א) כל רשות מקומית תכניס לתקציבה לכל שנה כספים הקצבה לצרכי השתתפותה בהחזקת שירות הכבאות, ותהיה רשאית, אם תראה צורך בכך, להטיל תוספת למס רכוש לצורך זה. (במקם זה אומר ח"כ שופמן "להט היטל");

ב) במקרה ותטיל תוספת למס רכוש בהתאם לסעיף משנה א' - יחולו על הטלתו וגבייתו הוראות החוק החלות על הטלת ארז רכוש, בשינויים המחוייבים לפי הענין. (זהו סעיף טכני בלבד);

ג) במקרה שתוטל תוספת למס רכוש - ההכנסות מטבה ישמשו להוצאותיה של רשות הכבאות של הרשות המקומית, או, כשהיא מאוגדת באיגוד ערים ששירותי כבאות כלולים בתפקידיו, כמכסתה או כחלק ממכסתה להוצאות של אותו איגוד ערים כרשות כבאות;

ד) שר הפנים (וזהו הסעיף החשוב כאן) יקבע את זמנן כלל ההוצאות של הרשויות המקומיות לצרכי כבאות, ואת חלקה של כל רשות מקומית בכיסוי ההוצאות האלו, מתוך שכלל ההקצבות של כל רשויות הכבאות יגיע למחצית מזמנן ההוצאות לצרכי הכבאות. כלומר: השר קובע כמה צריך להיות מסתכם שיקבע צריכה הממשלה לתת, ואת המחצית השניה הוא מחלק וקובע את חלקה של כל רשות מקומית.

זאת הצעתי שלי. נוסף על השינויים שיש לח"כ שופמן לסעיפים שקראתי, יש לו - כאמור - סעיף-משנה חמישי שאני מתנגד לו.

י. שופמן:

בוועדת המשנה הגענו להסכם כללי ביחס לארבעה סעיפים, ורק לגבי הסעיף החמישי שהצעתי היתה לי דעה נפרדת. אח"כ שינה ח"כ בר-רב-האי את דעתו בהשפעה כלשהי, והכניס שינויים באותם סעיפים שבהם הסכים קודם. כלומר: אני הוא הממשיך בהצעה המשותפת של ועדת המשנה שעכשיו מסתייג ממנה ח"כ בר-רב-האי, ומכחינה פורמלית אני חושב שיש בכך הבדל.

כל הסכסוך בנקודה זו היה בכך שהוועדה לא ראתה בעין יפה את הצעתו של שר הפנים לכפות על העיריות דוקא מס זה ולא אחר לצורך מימון ענין הכבאות, וחשבנו שאפשר להשאיר את צורת המס לשיקולה של העיריה, בתנאים מסויימים; היא חייבת לכסות את צרכי הכבאות, אבל לא אנו חייבים לקבוע מאיזה מס תכסה זאת. שר הפנים מצידו רצה שנוציין בפירוש מאיזה מס יילקח הכסף. ואם מוזכר במפורש מס רכוש - כולנו יודעים שאין המדובר היום על בעלי-בתים של לפני חמשים שנה, אלא המדובר הוא בבעלי-בתים עם כל ההגבלות של חוק הקנת הדייר, ודוקא עליהם רוצים להטיל את התוספת הזאת, גם אם היא אינה גדולה. לכך לא הסכמנו. אגב, לפי הצעתי אם הרשות המקומית תמצא לנכון לקחת את התוספת עבור הכבאות מסס זה דוקא - היא תהיה רשאית לעשות זאת, אבל לא תהיה חייבת לקחת זאת דוקא מן המס הזה.

הצעתי שלי היא אפוא כדלקמן:

"(א) כל רשות מקומית תכניס לתקציבה לכל שנת כספים הקצבה לצרכי השתתפותה בהחזקת שירות הכבאות, ותהיה רשאית, אם תראה צורך בכך, להטיל היטל מיוחד לצורך זה, או תוספת להיטל קיים; (כלומר: היא יכולה לקחת זאת גם מתקציבה הרגיל). אגב, הצעה זו תואמת גם את הקונספציה של שר הפנים בדבר האוטונומיה של הרשויות המקומיות);

(ב) במקרה ותטיל היטל או תוספת להיטל, יחולו על הטלתו וגבייתו הוראות החוק החלות על הטלת ארנובות, בשינויים המחוייבים לפי הענין;

(ג) במקרה שיוטל היטל או תוספת להיטל, הכנסות מהם ישמשו להוצאותיה של רשות כבאות של הרשות המקומית, או, כשהיא מאוגדת באיגוד ערים ששירותי כבאות כלולים בתפקידיו, כמכסתה או כחלק ממכסתה להוצאותיו של אותו איגוד ערים כרשות כבאות;

בוועדת המשנה הגענו למסקנה שאם הרשות המקומית לא תמלא את מכסתה - יש רשות התערבות לשר הפנים, אבל לא בצורה שאותה מציע עתה ח"כ בר-רב-האי, אלא בצורה הבאה:

"(ד) שר הפנים, בבואו לאשר את התקציב של הרשות המקומית או את שיעור ההיטל או תוספת להיטל קיים שהחליטה עליהם הרשות המקומית, ידאג לכך שאומדן כלל ההכנסות מהקצבות לרשות כבאות בתקציב, מהיטלים או תוספות להיטלים יגיע למחצית אומדן ההוצאות לצרכי כבאות בתקציבי רשויות הכבאות כפי שאושרו על-ידי שר הפנים."

לכך יש הצעה נוספת שלי, סעיף-משנה ה', בקשר עם הפול. אני מציע שאם כלל התקציב בה במחציתו מן האוצר ובמחציתו מן הרשויות המקומיות בחשבון הכללי של רשות הכבאות הארצית - לא יחוייבו הרשויות המקומיות הבודדות להשתתף ביותר מאשר 60% של תקציב הכבאות של רשות בודדת. כלומר: שאי-אפשר יהיה להטיל על ת"א מאה-אחוז, ועל מקום אחר שום דבר, אלא שהמכסימום שרשות מקומית כלשהי תשתתף בתקציב הוא 60% מתקציבה היא לצרכי הכבאות;

"(ה) השתתפות רשות מקומית פלונית בתקציב רשות הכבאות לא תעבור על שלוש חמישיות של תקציב הכבאות של רשות הכבאות של אותה רשות מקומית או של חלקה בתקציב רשות הכבאות של איגוד ערים עליו היא נמנית. את יתרת תקציב רשות הכבאות יכסה שר הפנים מהקצבת האוצר בהתאם לסעיף 17."

היו"ר י. ריפתין:

בשאלה זו קיימנו דיון במשך חדשים רבים, ולא נחזור עתה לדיון אלא להצבעה בלבד. אם יש לחברים הצעות נוספות להצבעה - אני מוכן לקבלן.

ע. איכילוב:

אם היו"ר מאפשר לחברים להוסיף הצעות להצבעה אני מבקש לדחות את ההצבעה לשבוע הבא, ועד אז יגישו החברים הרוצים בכך הצעות משלהם.

ועדת הפנים - 16.6.59

היו"ר י. ריפתין:

אם כך - אני מבקש מהחברים להגיש לי את הצעותיהם המנוסחות לפני הישיבה הבאה, ע"מ שניגש בראשית הישיבה הבאה להצבעות בסעיף זה ללא ויכוח.

שר הפנים:

גם אני הייתי מבקש לקבל את ההצעות השונות 24 שעות לפני ההצבעה.

נוסף לכך יש לי תיקון טכני לחק. בהצעת החוק המקורית היה כתוב שתחילת החוק הזה היא ב-1.4.59. אני מציע עתה לשנות את התאריך ל-1 באוקטובר 1959.

הרחלט: 1. לשנות את תאריך תחולת החוק מ-1 באפריל ל-1 באוקטובר 1959;

2. בראשית הישיבה הבאה תיערך ההצבעה הסופית בסעיף המסומן. חברי הוועדה שיש להם הצעות לסיכום, נוסף על אלו של חברי ועדת המשנה, יגישו אותן ליור 24 שעות לפני ההצבעה.

מר רוזנטל:

רציתי להעיר הערה לחברי ועדת המשנה. בהצעותיהם הם משתמשים בטונח "היסל". אבל לדעתי השימוש הזה איננו נכון מבחינה טכנית מדויקת, כי בדרך-כלל הכוונה היא לארנונה, לא להיסל.

(3) חוק לתיקון פקודת העיריות (היסל סעד ונופש)

היו"ר י. ריפתין:

קיבלתי תזכיר מחברי המשלחת שהיו פה בשבוע שעבר, בו הם מסכמים את טענותיהם. נוסף לכך נתקבל מכתב מאת מרכז השלטון המקומי בשם ארבע רשויות מקומיות - שבי-ציון, נהריה, זכרון-יעקב ות"א-יפו - בו הם מבקשים פגישה לדיון בהצעת החוק.

שר הפנים:

מרכז השלטון המקומי מדכב מראשי-עיריות וסגניהם בלבד, ואיננו מייצג את ארבע העיריות הללו.

היו"ר י. ריפתין:

הכותרת של המכתב הוא "מרכז השלטון המקומי", ואת הפגישה מבקשים כנראה בשם מרכז השלטון המקומי. לבקשתם זו הם מצרפים תזכירים של ארבע הרשויות הללו, עם פירוט הצעותיהם. (קורא את התזכירים). ייתכן שבאחת הישיבות הקרובות נצטרך לשמוע גם את נציגי מרכז השלטון המקומי. עכשיו נעבור לדיון בסעיפי החוק.

סעיף 1 - הגדרות

=====

היו"ר י. ריפתין:

(קורא את הסעיף).

ד. בר-רב-האי:

כוונתנו הרי לתוכן ולא לשמות, ואין אפוא צורך בפירוט כזה בסעיף ההגדרות. כי אם המדובר הוא רק בעסקים כפי שמפורט כאן - יכול משהו לפתוח מחר עסק בשם אחר - "רסטורן" במקום "בית אוכל", והחוק לא יחול עליו.

י. שופמן:

מה זה "בית לינה"?

שר הפנים:

יש בתי-אירוח עונתיים במקומות שונים שבדרך-כלל אין בהם בתי-מלון אלא למשך חדשי העונה. גם לגביהם יחול מה שאנו אומרים בנוגע לדרגות.

מ. אונג:

אולי כדאי באמת להכניס הגדרה כוללת, כדי שאיש לא יוכל להתחמק ע"י המצאת שם חדש.

ח. צדוק:
 נדמה לי שהמכונה-המשותף של הדישימה כולה -
 וגם של מה שמציעים להוסיף עליה - הוא
 בכך שזה מקום או שאנשים מתאכסנים בו בשכר או מקום שבו מוגש אוכל. נוסף
 לכך יש קטיגוריה שלישית - הקטיגוריה של מועדוני-לילה ומועדוני-משחק.
 אני מציע אפוא במקום לפרט את רשימת השמות - לתת הגדרה של טיבו של
 המוסד: מקום שבו מתאכסנים או מקום שבו אוכלים בשכר.

מר שבו:
 אני הייתי מוסיף: כל מקום שמגישים
 צרכי אוכל ואכסון תמורת תשלום, בין
 אם תמורה זו באה בנפרד או כנספח או בתור תוספת לשירות אחר.

מר גלס:
 לאחר שיקול נוסף אני מציע לחזור לנוסח
 הקיים בפקודת העיריות. גם נוסח זה
 הולך בדרך של פירוט, אבל יש בסופו הודאה כללית האומרת: או מוסד אחר
 כיוצא באלה. כי בכל זאת טוב שתיתן הנחיה כלשהי במה המדובר, ואם יבוא
 מישהו שיתן לאותו עסק שם אחר - אפשר יהיה להחיל את החוק גם עליו.

י. שופמן: זה כולל גם קיוסק?

מר הפנים: קיוסק הוא בדרך-כלל הדרגה הנמוכה
 ביותר שאותו אפשר להוציא מכלל החוק.

היור' י. ריפתין: אני מבין שהחברים אינם מרוצים מן הנוסחה
 והיו מעדיפים נוסח יותר מצומצם ויותר
 כולל. אני מבקש אפוא מהיועצים המשפטיים שינסחו את הסעיף בדרך זו.

מר גלס: הפירוט הזה איננו מקרי. הוא הולך
 בעקבות הפירוט בסעיף 98(22) לפקודת
 העיריות. במידה שיש בענינים אלה החלטות משפטיות - כבר התגבש נוהג
 מסוים, ואם אין כוונה לשנות עתה מבחינה עניינית - לא כדאי לסטות מן
 הנוהג הזה, כי הדבר עלול רק להביא לשאלה למה התכוון המחוקק כשסטה מן
 הנוסח. זוהי הסיבה לפירוט כאן. כל הכוונה היא להוסיף בהירות ובטחון.

מר הפנים: לי לא אכפת אם הנוסח יהיה כולל או
 מפורט, אבל בתנאי אחד: אם הוא יהיה
 כולל - אסור להכניס בו שום פירוט, שום "למעט" אלא "לרבות" בלבד.

י. שופמן: מלבד "לרבות" אני מציע להוסיף גם
 "למעט" - ולמעט קיוסקים. כי אם
 מישהו שותה כוס מיץ או גזוז - אין להטיל על זאת היטלים.

מר הפנים: זה יהיה ממילא. כבר אמרתי שקיטק כזה
 הוא בדרגה הנמוכה ביותר שלא יחוייב במס.

י. שופמן: זה לא טוב מאליו, כי אין שום חובה
 לשחרר את הדרגה הנמוכה ביותר, ואפשר
 יהיה גם שלא לשחררה. עכ"פ, הייתי מבקש
 שיהיה ברור כי הדרגה הזאת של קיוסקים לא יחול עליה ההיטל הזה, ולכן,
 מלבד "לרבות" את מועדוני הלילה אני מציע לכתוב גם "למעט את הקיוסקים".

ח. לבדאן: אני רוצה להביא דוגמא נוספת - קונדיטוריות.
 אם תהיה הגדרה כוללת - יוטל המס הזה גם
 על קונדיטוריות. ואם כך - למה לא להטיל אותו על חנות-מכולת וגם על
 מנופקטורה? למה להטיל זאת על מקום המוכר רק עוגות ולא על מקום המוכר
 גם עוגות וגם דברים אחרים? את הסעיף הזה אפשר אפוא להביא אד-אבסורדום,
 ולכן אני בעד פירוט.

מר רוטנברג: רציתי לשאול את ח"כ שופמן אם הוא יכול
 לתת הגדרה מה זה "קיוסק". אין מוציאים
 רשיון לקיוסק, אלא למזנון, וההגדרה של "מזנון" היא כל-כך רחבה, שמי שמוכר
 היום רק אפסדו ומתעשר מכך - גם הוא בחזקת "מזנון" מבחינת החוק. הסעיף
 המפרט את הדברים הוא טוב למדי, וצריך להשאיר שיקול-דעת גם לרשויות
 המקומיות שלא יקפחו את הקיוסק הקטן.

מ. ארם: יש סוגים שונים של קיוסקים, וכל דין
 שיחול על מסעדות לסוגיהן - יחול גם על
 קיוסקים. משום כך אני חושב שאם יש פירוט - אין להוציא ממנו את הקיוסקים.

ועדת הפנים - 16.6.59

שר הפנים:

אם אני אומר "לרבות" - אינני סוגר בכך את הרשימה, אלא רק מדגיש משהו. אבל אם אני אומר "למעט" - אני אומר בכך שזהו היוצא-מן-הכלל היחיד. אך אולי יש עוד דברים מסוג זה של הקיוסקים שלגביהם אני מסכים עקרונית שצריך לשחררם אם לחפש מוצא עבור הקיוסקים - צריך לחפש אותו בסעיף 4, ולא להכניס זאת בסעיף ההגדרות כאילו אין שום דבר נוסף שצריך למעט.

ד. בר-רב-האי:

במכתב של עיריית ת"א שקרא קודם היו"ר מצויינים דברים נוספים על הפירוט שכאן, כמו בית-יין וכו'. מכתב זה הוא שהפנה את תשומת-לבי לסכנה שבפירוט בסעיף ההגדרות. במכתב זה מצויינת גם מגדניה. לי יש ספק מה זו "מגדניה" בכלל, ואם אפשר להכניס זאת לחוק.

משום כך דעתי היא כי צריכה פה להיות הגדרה כוללת בלבד, לגבי הטיפוס של מוסד שאנו רוצים להטיל עליו את ההיסל ואילו בסעיף 4, סעיף הפטור, צריך לפרט יותר.

היו"ר י. ריפתי:

רוב חברי הוועדה מסכימים עם שר הפנים שהקיוסקים אינם צריכים להיכלל בחוק הזה. השאלה היא באיזה מקום צריך לומר זאת, אם בסעיף זה או בסעיף אחר.

התעורר פה חשש שהעיריות עלולות לבצל לרעה את הסעיף אם לא נלך בדרך של פירוט. מצד שני חושבים חברים שהפירוט עלול להיות קצת שרירותי, כי אפשר תמיד למצוא מונחים אחרים לאותו בית עם אם הבעיה היא אפוא ברצון לשמור מפני אפשרות של ניצול לרעה מצד העיריות אולי אפשר למצוא לכך ערובה בדרך אחר, ואולי נסכם כדלקמן: תהיה הגדרה כוללת, אבל יחד עם זאת נאמר שהסוגים ייקבעו מפעם לפעם ע"י שר הפנים, אולי אפילו באישור ועדת הפנים.

שר הפנים:

אני מתנגד גם לקביעה ע"י שר הפנים וגם לאישור ע"י הוועדה. יש חוקי עזר שהשר צריך לאשר, וזוהי הדרך הטובה ביותר.

אני חושב שהמלים "וכיוצא באלה" מכסות אפשרות של שינויי שם לעסק, ואפשר להשאיר את הפירוט בתוספת מלים אלו.

היו"ר י. ריפתי:

מי קובע אם עסק מסויים הוא בבחינת "כיוצא באלה"?

מר גלס:

בית-המשפט.

היו"ר י. ריפתי:

אני מציע להחליט עכשיו עקרונית אם אנו רוצים בנוסח כולל או בפירוט, ואח"כ נחליט על פרטים.

הוחלט:

לא לקבל הגדרה כוללת, אלא ללכת בדרך של פירוט.

שר הפנים:

כיוון שכך - אני חוזר על הצעתי: לקבל את הפירוט המוצע בתוספת המלים "וכיוצא באלה".

י. שופמן:

אני מתנגד למלים "וכיו"ב", כי מוטב כבר הגדרה כוללת. בעיריות הנטייה היא להרחי את המושג ככל האפשר, וע"י ה"כיו"ב" לגבי קונדיטוריות הם עלולים להגיע עד לחנות-מכולת, בפרט אם העיריה - כפי שראינו ממכתבה של עיריית ת"א - מבקשת אפשרות להטיל את ההיסל גם על מאכלים הנלקחים הביתה ולא באכלים במ

ענין השמות אינו מפחיד אותי. אם מישהו יקרא למסעדה בשם "רסטורן" - ידאגו בתי-המשפט לכך שהוא לא ישוחרר מהמס, ולא צריך לתת פתחון-פה להרחבת המושג ללא גבול.

ד. בר-רב-האי:

גם אני חושב שלאור החלטת הוועדה בדבר פירוש אין מקום ל"כיו"ב", אם כי אני כשלעצמי הייתי בעד הגדרה כוללת. הדרך היחידה עתה היא לעשות את הפירוש סמך ככל האפשר, ומשום כך נדמה לי של"בית-תה" צריך להוסיף גם "בית-יין" ו"בית-בירה". ודבר שני: החוק בדבר משקאות חריפים מבדיל בין מכירת משקאות חריפים לשם צריכה במקום או לשם לקיחה הביתה. גם כאן צריך להכניס אפוא את בית הממכר למשקאות חריפים המוכר לצריכה במקום.

מ. ארם:

אני מציע בכל זאת להוסיף את המלים "כיוצא-בזה", כי כולנו יודעים מה

פירוש "כיו"ב" אחרי "בית-תה".

ש. פרלשטיין:

אינני מתנגד ל"כיו"ב", כדי שמישהו שימצא שם חדש לא יוכל להתחרות בבעלי העסקים המפורטים פה. אך לאור מכתבה של עיריית ת"א אני מציע לקבל "כיו"ב" בתנאי שייווסף כאן: אם האוכל נאכל במקום.

שר הפנים:

אני מסכים.

ח. לנדאו:

המלים "כיוצא-בזה" יכולות להיות מסוכנות מאד. הסעיף כשהוא כולל פירוש הינו רחב ומקיף מאד. כוונת המחוקק איננה לשם שאדם כותב על השלט של עסקו, אלא לסוג העסק, ולא חשוב מה שם ייקרא לו. המונחים המופיעים פה הם מינוי או בייקטיבי, ולא שמות פרטיים. אני מתנגד ל"כיו"ב" כיוון שלפי זה יהיה קיוסק המוכר שפריץ חייב במס במסגרת עסקים המוכרים משקאות חריפים.

ח. צדוק:

אני רואה במלים "כיוצא-באלה" הכרח כדי לסתום פרצה אפשרית. אני רק מציע ליועצים המשפטיים לשקול, לאחר הוספת המלים הללו, אם אפשר לדלל את הפירוש.

י. כץ:

אני חושב שכל המוסיף - גורע. בשבילי קיים מושג אחד: בית-קפה, והוא כולל הכל, עוגות ומשקאות חריפים, ואין צורך לפרט "בית קפה" ו"בית תה" ועוד. אני מציע אפוא לכתוב: בית-קפה - ולהגדיר שבית-קפה הוא מקום שמוכרים בו משקאות קלים ומשכרים, ואין צורך בכל הרשימה.

הי"ר י. ריפתיין:

לאור הסכמת השר להצעתו של ח"כ פרלשטיין, אני מבקש מהיועצים המשפטיים לתת להצעה לבוש משפטי. כן אנו מבקשים נוסח משפטי לבעיית הקיוסקים ורצוננו לשחרר את הקיוסקים הקטנים מתחולת ההיסל. לאחר זאת עלינו עוד להחליט בשאלה אם להוסיף את המלים "כיוצא-באלה" או לא.

מר רוטנברג:

אני הייתי מציע למחוק את המלים "בית תה", ואז אין צורך ב"כיו"ב", כי פרט למלים "בית תה" סעיף זה מקביל לסעיף דומה בחוק אחר לפיו נותנים את הרשיונות - פקודת מלאכות ותעשיות.

שר הפנים:

דבר זה יהיה מסוכן מאד, כי אז אתה צריך לכתוב כאן: בהתאם לפקודת המלאכות והתעשיות.

מר שבו:

אני מציע לשקול אם לכתוב: "מוסד - כל מקום שמתנהל בו עסק של מלון וכו'", וזה על-מנת להקל על הפירוש אם בתי-המשפט יצרכו להחליט על צורת העסק בהתאם לרשיון הניתן לפי מהות המקום. והערה שניה: צריך להביא בחשבון את ענין המזוננים של הרכבת ובתוך הנמלים.

ד. בר-רב-האי:

הצרה אצלנו היא שאין לנו מילון אקדמאי, וכל מונח המופיע פה אתה יכול לשאול: מה זה? למשל: מה זה "בית מרפא"? אני יכול להניח שהכוונה היא למקום החלמה ובדיקה, מעין חצי בי"ח פרטי. אבל כאן הדבר אינו ברור. אני מציע אפוא למחוק את המלים "בית מרפא".

י. כז:
אני חוזר על הצעתי למחוק "בית תה" ולהסתפק ב"בית קפה" בלבד, שהוא מושג כולל, ואז אין צורך להוסיף גם "בית בירה" ו"בית יין" וכו'.

מר רוטנברג: לנו אין התנגדות לכך.

מר גלס:
הנקודה שהניעה את הממשלה להציע את הרחבת המוסדות לעומת החוק הקיים היא בעיקר שההגדרה הנוכחית אינה חלה על בתי החלמה, סנטוריום, לכן נראה לי שאם אנו מוסיפים את ה"כיו"ב" - אפשר לוותר על "בית מרפא", ואולי גם על "בית הבראה". כי "בית הבראה" ו"בית החלמה" אני מניח שהם "כיוצא בזה". גם "בית תה" אפשר לדעת למחוק, מה גם שאינני מכיר אף מקום אחד בארץ שהוא בית-תה.

מר שבו:
אני מתנגד למחוק את המלים "בית מרפא". בית מרפא, בית הבראה ו"בית החלמה" הם שמות שונים לדבר מסוים בדרגות שונות. ואם להבהיר - צריך לכתוב זאת בנוסף של שלילה, ולומר: פרט לבית-חולים. "בית תה" אני מסכים למחוק.

ח. צדוק:
לאחר שהוספנו "כיו"ב" ואנו משאירים "בית הבראה" ו"בית החלמה" - האם נשאר עוד מוסד כלשהו מהסוג הנ"ל שאיננו "כיוצא באלה"?

י. ישעיהו: ראשית - אני מתנגד למחיקת המלים "בית תה"

שנית - האם בית האכסניה של חמי-טבריה, לייכלל במושג של "בית הבראה וכיו"ב". אם נמחק "בית מרפא"?

מר רוטנברג: כן.

הד חלט:
1. לקבל את הצעת ח"כ פרלשטיין ולהוסיף: בתנאי שאוכלים ושותים במקום. היועצים המשפטיים ינסחו זאת.

2. להוסיף את המלים "כיוצא באלה".

זכות הסתייגות: ח"כ לנדאו, שופמן

3. למחוק את המלים "בית מרפא" ו"בית תה".

ד. בר-רב-האי:
אני מציע להוסיף: בית-יין ובית-בירה וכל מקום שבו נמכרים משקאות חריפים לצריכה במקום.

ש. פרלשטיין:
אם אומרים "בר" - זה כולל בית-בירה ובית-יין, ואין אפוא צורך להוסיף זאת.

ח. צדוק:
יש לי ספק בנוגע להגדרה של בעל העסק. זהו האדם שעליו תחול חובת התשלום. לפי ההגדרה כאן ייתכן שבמוסד אחד יהיו כמה אנשים שמהם אפשר יהיה לגבות. יש בעל מסעדה, וייתכן משהו אחר שמנהל אותה, והעירייה יכולה להפנות את הגביה לכל מי שתוצה. הדבר הזה אינו רצוי בעיני. צריכה להיות כתובת אחת לגביה, והמחוקק חייב לומר על מי חובת התשלום.

ואם כך - לא נראה לי מדוע צריך המנהל השכיר להיות כתובת לגביית הכספים הללו אם יש גם בעלים לעסק; ואני מבקש לשמוע הסבר על כך.

מר גלס:
דוקא מהצד המשפטי לא קיים החשש שהעלה ח' צדוק, לאור הפסיקה של בית-המשפט בעניין העיריות, בשאלה מיהו הבעל. בכמה חוקים שנתקבלו ע"י הכנסת יש גישה חדשה המאפשרת לעירייה לבחור בין הבעלים והמנהל, אבל דוקא כאן לא תהיה לעירייה אפשרות של ברירה אלא היא תצטרך בראש וראשונה לגבות מהבעלים האמיתיים, וזאת אם-אפשר למצוא אותם - תוכל לרדת לנכסיהם של אלה שפורטו בהגדרה. עכ"פ, לדברים הללו יש תשובות ברורות באותו פס'ד של ביהמ"ש העליון.

מר רוטנברג:

אנו מטילים בחוק זה מספר פעולות על בעל המוסד, כמו ניהול חשבונות וכו'. יש בתי-מלון שהבעלים במצאים בחו"ל; הם רק השקיעו את הכספים ויש מישהו אחר המנהל את המלון ואחראי לו. ואם מטילים את החובה רק על הבעלים האמיתיים - אי-אפשר לתפוש אותם. משום כך הגענו להכרח לאפשר הטלת ההיסל על מנהל המוסד. אין חשש שרשות מקומית תרצה לגבות את הכספים פעמיים, משני האנשים.

היור' י. ריפתין:

בשלב זה עלינו להפסיק את הדיון בחוק הזה. נמשיך בסעיף זה בישיבה הבאה.

4. תלונת תושבי כפר ג'ת

היור' י. ריפתין:

קיבלתי מכתב מכפר ג'ת שבמשולש, ואינני יודע מה לעשות בו. במכתב מוזכרים נציגי הכפר על הדרך השרירותית הנקוטה ע"י משרד הפנים במינוי החברים למועצה המקומית שבכוונת השר להקים במקום, בניגוד למה שהציע מושל המחוז למשרד. התעלמותו של משרד הפנים מהמלצותיו של המושל הצבאי - טוענים נציגי הכפר - מאלצת אותם להסיק שאין המינוי נובע מתוך כוונות טובות כלפי הכפר אלא מתוך כוונות שרירותיות, והם מבקשים את התערבות הוועדה למניעת המינוי השרירותי. הם מוכנים להיפגש עם כל גוף אחראי כדי להוכיח את צדקת טענותיהם, ומקווים שלא נאלץ אותם לנקוט בצעדים העלולים להביא להשתלשלות עניינים בלתי-רצויה. יש חתימות על המכתב "בשם 1516 נפשות", ונשלחו מספר העתקים לשר הפנים, למושל הצבאי ולמושל המחוז, וכן כולל המכתב רשימת "הנציגים האמיתיים" של המשפחות בכפר. המכתב המקורי מופנה לוועדת הפנים של הכנסת.

כשאני מקבל תלונה רגילה, אני נוהג להעביר אותה לשר המתאים לבירור. כאן התלונה היא על השר עצמו, ומה גם שהוא קיבל העתק המכתב מהם עצמם. היות והשאלה היא עדינה ובימים אלה יש מתיחות בענייני ציבור - אינני יודע מה לעשות במכתב, ואני מפנה את השאלה לחברי הוועדה.

י. ישעיהו:

במקרים כאלה אפשר לבקש סעד או בניהמ"ש או שיימצא מישהו שיכניס עניין זה כהצעה לסדר-היום בכנסת, ואולי יועבר אז העניין לוועדה לטיפול.

הייתי רוצה לפנות במשאלה לשר ולאנשי משרדו שיסכימו לדיון מסוג זה שהזכרתי בוועדה, דוקא בגלל המתיחות שיש בימים אלה ביחסי הציבור.

ד. בר-רב-האי:

לא פעם הבעתי את דעתי שוועדות הכנסת אינן כתובת לתלונות על פעולה אדמיניסטרטיבית של הממשלה. עם כל החשיבות בזמן העדין וכו' - אינני מסכים לדברי ח"כ ישעיהו. לאזרחי המדינה יש כל מיני אפשרויות מקובלות להתלונן על מעשי האדמיניסטרציה, כפי שאמנם טען, ואני מציע שלא להיכנס לבעיה כאן ולא לבקש מהשר שיסכים לדיון וכו', אלא אם כן אחד החברים יאמץ לו את התלונה ויגיש שאילתה בכנסת או הצעה לטה"י.

י. שופמן:

תלונות רבות נשמעות על מינויינו של שר הפנים למועצות מקומיות. פעם היה השר חייב להתייעץ בתושבי הכפר לפני המינוי. לאחר המקרה של אור-יהודה ולאחר שהשר הפסיד בבניהמ"ש - הוא הכניס לחוק תיקון לפיו אין עניין המינוי ניתן עוד לבדיקה משפטית לעצם העניין, והדרך של צו-על-תנאי היא תאורטית בלבד ואינה מעשית. זוהי תשובה להצעתו של ח"כ ישעיהו בדבר הדרך המשפטית הקתוחה לפנייהם.

הדרך היחידה שנשארה עתה היא הדרך הפרלמנטרית ולא המשפטית. אני חושב אפוא שכדאי שנלמד מקרוב במה העניין, ושנכוון אותו לפסים הפרלמנטריים.

ח. צדוק:

מבחינה קונסטטוטיונית אני בדעה שצדק ח"כ בר-רב-האי. יחד עם זאת אני חושב שהנימוס הפרלמנטרי מחייב שהדיון בשאלה יתקיים בנוכחותו של שר הפנים שאינני כרגע עמנו. לפני שאנו נכנסים אפוא בכלל לשאלה אם להיכנס לעצם הבעיה או לא - אני מציע שנשמע את השר. יחד עם זאת אני מציע שהוועדה תביע משאלה - לא החלטה אלא משאלה - שלא ייווצרו עובדות חדשות עד שיערך הדיון בנוכחותו של השר.

ועדת הפנים - 16.6.59

י. ישעיהו:
דברי הקודמים בקשר לפניה לשר שיסכים לדיון היו בגדר של משאלה בלבד ולא החלטה של הוועדה, ואני כמעט בטוח שהשר אף יסכים לקבל את דברי.

הי"ר י. ריפתין:
בדברים שלא הועברו לדיון ע"י הכנסת נהוג בדרך-כלל שלא לדון אלא לאחר שהשר הסכים לכך, אם כי דעתי היא שרוב הוועדה יכול להחליט לדון בכל דבר. משום כך אני מבקש להעביר את משאלתו של ח"כ ישעיהו לשר הפנים, ואם השר יתן את הסכמתו לכך שדיון כזה צריך להתקיים - נכלול אותו בסדר-היום.

שאלה אחרת היא שאלת התשובה לפטיציה של אנשי הכפר. בדעתי לענות להם שקיבלתי את סכתבם, שהעברתי אותו לידיעת ועדת הפנים ולמשרד הממשלה הנוגעים בדבר. בשלב זה אינני מתכוון להזמין בשום צורה את בציגי הכפר - לא למליאת הוועדה, לא לוועדת-משנה ולא לפגישה אישית עם הי"ר, אם כי בהמשך הדיון ייתכן שנגיע למסקנה שכדאי לשמוע אותם.

ח. צדוק:
הסיכום הזה אומר שאם בשבוע הבא לא תבוא הסכמה מצד השר לדיון - הפרשה הזאת נסת"י בשביל הוועדה. הצעתי שלי הייתה שכרגע לא נדון בשאלה מה אנו עושים לגופו של ענין, אלא נדון ביחד עם שר הפנים בהעלאת הבעיה בכלל, ולכן אני מבקש שהי"ר יחכה בתשובתו למתלוננים עד שנעלה את הבעיה לפני השר.

ד. בר-רב-האי:
אני מסכים עם ח"כ צדוק. גם התשובה יכולה לחכות עד השבוע הבא, עד שנעלה את הענין בפני השר.

מר שבו:
אינני יכול כרגע לקבוע עמדה בשם השר הפנ אבל אם הועלתה הצעה לדון בדבר בנוכחותו של השר - אני חושב שאם כותבים למתלוננים שהמכתב הועבר לשר הפנים צריך לחכות לתשובת המשרד עוד לפני שמתקיים הדיון. משום כך אייתי מציע להעביר את המכתב לשר, מה גם שנתקבל במשרד העתק מאת המתלוננים עצמם. עכ"פ, בישיבה הבאה יהיה השר נוכח פה, ואז יוכל ח"כ ישעיהו להשמיע את בקשתו בפניו.

הו"חלט:
בישיבה הבאה יועמד ענין תלונת תושבי כפר ג'ת כמע"ף ראשון בסדר-היום. לפי שעה ישיב הי"ר למתלוננים תשובה פורמלית בלבד, אישור קבלת סכתבם.

(הישיבה ננעלה ב-11.00)